

vodnjak. Potegnili so mrtvega iz njega. Ali je kaj čudnega to, če kaka bridka duša prikaže se kje, na kakem nesrečnem prostoru?!"

"Ali je vodnjak, kjer je kaj pripetilo se, vredno imenovati, da je nesrečen prostor?!" — opomnil sem — "brez vodnjakov in kalov, kaj bi bilo — zlasti v stepi? vrednejše in raji bi imenovali jih srečne prostore!"

"Vi govorite zato tako, ker poznate svoje krajine in ker mislite ná-nje. Po ljudnatih krajih, po vaši Poljski je vsaka ped zemlje poblagoslovljena in srečna, káli pa in studenci navadno rosé Božji blagoslov. Saj znamo, da tam pri studencih radi prikazujó se čudodejni obrazi. Tù je drugače: tukaj je kal vsekako potreben, ali ni vsekako dober. Mi imamo take kale, katerih voda se nikdar po ustvaritvi sveta ni zmesila z blagoslovljeno kapljo vode, ki jih nikedar ni osrečilo sv. Križa znamenje. Izkopali so te vodnjake nekedaj, časi po trideset na tistem prostoru, — izkopali so jih ozko in globoko zaničljivi narodi tam, kjer so pasli tabune, ali kjer so mudili se v kurenih, a ta prebita gnjezda še zdaj kažó štirioglatih rovov znaki. Ni še dolgo časa tega, kar so od tû umeknili se krščanski sili, in ali je kaj čudnega to, ker je ta kraj strašen, ker tû človeku o vsakem koraku pretí nevarnost, ker po stepah strahovi in vsakojake megle, da strahovi prikazuje se tam, kjer so živeli neverni ljudje in kjer njih grehotne kostí trohné pod zemljó?!... Vi težko umejete, kako strašno in žalostno je na stepi! Uže toliko let sem preživela tukaj, a ne morem se sprijazniti s tem svetom. Marijica je (morda zato, ker je tû narodila se) srčnejša od mene. Pomladno solnce posije, stepa jame razcvitati se, Marijica pa zibne pod milo nebo in v stepi živí, kakor kaka divja golobica. Mene skrbi vjedajo zato, nepokojim se zbog nje. Ali nič žalega se ni prigodilo jej doslé, nedolžnega človeka, kakoršno je to bitje, varujó sveti duhovi; pa mnogo umnejša bi bila, da samota ni ljuba jej tako. Časi pobegne in zablodi kam, da sama ne zna, kam, — nas kateri otide le nekoliko korakov od hutora, a vidi, da je na ravnem polji in pod okroglim nebom sam, kakor da nikedar ljudi ni bilo na zemlji, pa Gospod Bog je sam sebi najpopreje ustvaril brado. To je tudi, da po divji stepi hudobni duh igra in veselí se brezi vsakojake zapreke. Gledaš, kakov cvet je to, ima steblo, listje, siní, kakor kakega zadavljenega pokojnika duša, — brezi sape, sama ob svoji moči beží po ravní; premiče se slop peska; prikaže se oblak praha, a nisi videl, kje je vstal, in zdi se ti, da vidiš široko razlite ribnike, daleke vasí, tudi mesta sè zvoniki in cerkvami! Pa to se ti prikazuje v goli stepi in pod jasnim okom zatega solnca! Kaj je še le o večernem mraku, ali o črni noči!... Naši dečaki vsako leto, kakor ponočni vrani, pod milim nebom nočujó pri tabunih in pripovedujó o strahih, ki se jim prikazujó, o glasovih in klicih, ki jih slišijo! Ali le Marijica se nič ne bojí vsega tega. Zahaja v globine daleč tako, da bi po njih, kar pripoveda, lahko zemlji prišla do srede. Hodi na visoke mogile, kjer sedé ljudje, okamnili po vesoljnem potopu. Gotovo ste na poti z daleč videli te mogile, ali treba je, če človek hoče priti do njih, iti po najdivjejši stepi, da se preveri, kako so visoke in velike! Takih mogil ni v vsej Ukrajini nikjer. Na njih stojé na pol vkopani moliki. Ženske in dečaki so taki, kakor bi bili živí, le štirikrat viši so od sedanjih ljudi. O njih pripovedajo, da so bili ljudje, kakor smo mi, ali da so bežali na te mogile, ki so jih bili nasuli sami, in da so po svoji veri rogali se solncu in mesecu, pa so promenili se v mrtvi kamen! To so sami starejši Jafetovega roda ostali tû, druge ljudi pa je Božja jeza pregnala od tû — in v gorah, ki se z njimi daleč, jako daleč

nekje končava ta ravnota, zaprla jih za železna vrata, od kodar pridejo stoprv pred koncem sveta, a takrat bodo tudi ti kameni živi ljudje zopet!"

(Dalje prihodnjič.)

Kratkočasnica.

* Neveren Tomaž. „Naj bo, mož beseda, dam ti hčer in pa 5000 goldinarjev dote. Koj po poroki izplačam ti 1000 goldinarjev, ostalo pa polagoma, kakor dolgove iztirjam.“ Ženin: „Uže velja, samo s poroko toliko časa potrpimo, da dolgove iztirjate!“

Naši dopisi.

Iz Orsove 20. marca. — Sprejmite, gospod vrednik, iz daljne tujine vest, katere namen sicer ni vzbuditi žalost v srcu mojih rojakov, ampak domovini naznaniti smrt enega njenih sinov, katerega, če ga tudi ne moremo prištevati k slavnim, smemo ga vendar prištevati k najboljim. Dné 14. t. m. umrl je tukaj dr. Leopold Mayr, rodóm iz Kranja. Smelo smem trditi, da je bil ranjki najbolj priljubljena in spoštovana oseba v Orsovi, to posebno priča učinek, kojega je napravila v mestu vest o njegovi smrti, in pa njegov pogreb. Iz pridjanega lista „Ostbote“, ki izhaja tu v Orsovi, lahko posnamete resničnost moje trditve. Ranjki bil je rojen v Kranji ter se izšolal za zdravnika v Josefinišči. Leta 1866. bojeval se je s svojim graničarskim polkom proti Prusom, za katero delovanje na bojnem polji je bil posebno odlikovan. Ko je bil leta 1868. prestavljen iz Orsove v Karansebes, je bil ranjki uže v Orsovi tako priljubljen, da so ga meščani nagovarjali, da naj iz vojaške službe izstopi ter se za zmerom v Orsovi naseli. In res je kmalu tej želji ustregel ter postal prvi in najboljši zdravnik v Orsovi. 13. t. m. peljal se je po službenih opravkih v Herkulejeve toplice, kjer je bil kopeljni zdravnik. Na potu je zbolel in 14. t. m. na večer umrl. Ves čas svoje kratke bolezni je bil ranjki popolno pri zavesti ter svojo osodo dobro poznal. Na smrtni postelji je prosil, da naj se vest o njegovi smrti v domovino poroča, katero obiskati si je tako želel, a zaradi opravkov moral je odlašati, čeravno se je neizrekljivo veselil videti svoje domovino, katera je v narodnem obziru tako lepo napredovala. Naj bode s temi vrsticami njegova oporoka izvršena.

Prem 18. marca. — Novic posebnih ni. Prejpretekli teden imeli smo skoz več dni pravo kraško burjo, katera zadržala je prezgodnjo drevesno vegetacijo za nekoliko dni, kar gotovo brez dobrih nasledkov ostalo ne bode. Boljše, da je sedaj mraz, nego bil bi čez mesec dni pozneje.

Vinogradniki izvršili so do malega na brajdah letošnjo réz. Kmetovalci prav pridno izvažajo gnoj na svoje njive; tudi z oranjem se je uže pričelo. Strn se je pod snegom, kateri jo je meseca prosenca po teh krajih skoz 14 dni dobrodejno pokrival, prav dobro obdržala in ohranila; na solčnih legah je uže dobro pogнала in lepo ozelenela.

Sadno drevje kaže in obeta še precej cvetja; Bog naj bi dal, da bilo bi tudi poletu in v jeseni obilnega sadja!

Trtne uši, hvala Bogu, po teh krajih do sedaj še ni, pač pa je preteklo leto prišla bila tudi čez naše trte huda škodljivka „perenospora viticola“, katera gotovo tudi letos izostala ne bode. Še te nadloge se je

ubogemu trpinu manjkalo, katera mu njegov trud in pot neusmiljeno vničuje!

Zdravstveni stan je med ljudmi in živino sedaj, hvala Bogu, prav povoljen in mil; le tu in tam prikazujejo se mali nasledki koneczijskega prehlada, a do sedaj še brez posebnih nasledkov.

Bog mili daj tem krajem skoraj zopet prav dobro in rodovitno letino v vsakem obziru. Na zdravje!

M. Rant.

Iz Ljubljane. (Ranjki Viktor Smolé) volil je svojo zapuščino, katera se brez ozira na dragoceno starinsko zbirko površno ceni na najmanj 130.000 gold., kranjskemu muzeju „Rudolfinum“. S tem darilom postavil se je pokojni v vrsto velikih dobrotnikov naše dežele, postavil je sebi in svojemu imenu, izrekoma tudi svojemu stricu Andreju neminljiv spominj. — Da pri svoji oporoki ni prezrl svojih bratovskih dolžnosti, določil je dosmrtni vžitek sadonosne zapuščine svoji sestri Balbini. Slava spominu pokojnega domoljuba!

— (Postava za pogoždovanje Krasa), katero je sklenil deželni zbor kranjski v zadnjem svojem zasedanju, zadobila je Najvišje potrjenje. — Zdaj pa le na noge rojaki postojnskega okraja, da kmalu prerodite krašovske svoje kamnite pašnike v krasne gozde.

— (Gospod dr. Janez Kulavie) nameščen je bil sv. Jožefa dan na kanonikat ad baculum ljubljanske škofije. Po cerkvenem nameščenju povabil je milost. gosp. knezoškof Jakob novega kanonika in več družih duhovnikov na kosilo, pri katerem se je lepo nazdravljalo in enako lepo odzdravljalo. — Kmalu po kosilu pa je novonameščenega kanonika prišel pozdravit gospod deželni predsednik baron Winkler in njegova gospa soproga.

Drugi dan vrnil se je nazaj na Dunaj gospod kanonik dr. Kulavie; v državni zbor pa se je podal gospod knezoškof Jakob in tje tudi vrnil kanonik g. Klun, ki se je pripeljal v Ljubljano k nameščenju svojega sošolca.

— (Dr. Josip Lesar), duhovnik ljubljanske škofije, stričnik ranjkega profesorja Lesarja, bil je 18. sušca na dunajskem vseučilišči promoviran za doktorja bogoslovja.

— (Gospod prof. Pleteršnik), katerega je izvolil mestni odbor ljubljanski za uda deželnega šolskega sveta, nastopi ondotno mesto izpraznjeno vsled odhoda prof. Šukljeja iz Ljubljane.

— (Za „Narodno šolo“) bilo je sv. Jožefa dan v ljubljanski čitalnici javno predavanje, pri katerem je govoril gosp. dr. vitez Bleiweis o duševnih boleznih. Tudi gosp. deželni predsednik baron Winkler in g. deželni glavar grof Thurn prišla sta k predavanju, katero je „Narodni šoli“ na korist vrglo čistega dohodka 130 gold. — Prihodnjič namerava v ravno ta namen govoriti prof. Seneković. — Slava govornikom! Hvala deležnikom!

— (Vabilo k društveni besedi), katero priredi narodna čitalnica ljubljanska 29. marca t. l. Vspored: 1. „Same zapreke“, gluma v enem dejanju; preložil Iv. Kalan. — 2. Weckl: „Pomladanska“, polu-zbor. 3. Dvořak: „Zajeta“, dvospev; spremljuje na glasovirji gospodičina Josipina Khamova, poje zbor gospodičin. (Nov.) 4. Nedved: „Nazaj v planinski raj“, mešan zbor. (Nov.) 5. Förster: „Njega ni“, čvetospev; pojó gg. A. Razingar, Iv. Přibil, V. Valenta, Jos. Paternoster. 6. a) Nardini: „Larghetto“, b) Popper: „Maskenballscene“, violoncelo-solo; svira iz posebne prijaznosti gosp. Ph. Luka, spremljuje na glasovirji gosp. vitez Ohm-Janušovski. — Začetek ob 8. uri zvečer. Pristop k „besedi“ imajo izključljivo le čast. p. t. društveniki čitalnice.

Odbor.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — V nedeljo večer bil je v prostorih Niževstrijškega obrtnijskega društva podučno-društveni večer, pri katerem je bilo govorjenih 9 znanstvenih zanimivih govorov. Shoda vdeležilo se je tudi več poslancev, izmed katerih je spadala večina k nemški stranki, izmed slovanskih pa smo zapazili gospode Jiřeček, Mikiška in dr. Poklukar. Več o tem večeru prihodnjič. Ravno tako obširno govorimo prihodnjič o shodu kmetovalcev, kateri se je vršil ponedeljek in torek. — Izmed poslaniških krogov bo poslancem težko izdatno vdeležiti se obravnav tega shoda, ker se ob enem v državnem zboru skoraj nepretrgoma vrši zanimiva obravnava o pogodbi z družbo severne železnice. Uže v soboto govorili so o tem predmetu z desnice: poročevalec dr. Bilinski, dr. Rieger in Hladik; z leve pa tudi trije, namreč: poročevalec manjšine Herbst, Matscheko in Richter. — Poročevalec Bilinski govoril je primeroma malo dopolnevale v nekoliko svoje tiskano poročilo. Herbst za predlog manjšine ni podal nikakoršnega utemeljenja in se je zato izgovarjal začetkom govora, vladi in večini očitaje, da poslancem za tako važen predlog ne pusti potrebnega časa, njemu pa ne časa za utemeljevanje njegovega predloga.

Kar je dalje govoril o poročilu večine in o njenih predlogih pa je bilo prav Herbstovsko, ker dokazaval je, kako je za nič njen drug predlog in kako še manj vreden je predlog odborov in iz tega je sklepal, da nič ne zna vlada, nič železniški odsek s poročevalcem vred in nič večina, nič in nič in še enkrat nič, to je bil konec, to je bilo jedro njegovega dolzega besedovanja. — Zanimivo je, kako so celó poslanci z leve sodili govor Herbstov in po tem govoru tudi vse delovanje njegovo, reklo se je: on zanikava in uničava vse, kakor je ravnal svoj čas kot minister s svojimi tovariši ministri, kakor je ravnal s svojimi pristaši, tako ravna ves čas in prav tako ravna tudi z vsem, kar se predlaga gledé severne železnice, primerjalo se je na kratko rečeno njegovo delovanje z razkrojlno močjo hudičevega olja. — Kar sta govorila levičarja Matscheko in Richter, ni vredno, da se omenja, bili so za to prav ponesrečeni govori za volilce, v zbornici se ni nihče zmenil za-nje. — Dr. Rieger in Hladik govorila sta mirno in stvarno in govor Riegerjev izrekoma bil je tako nepristransk, narekavan po želji, v tej pravdi doseči ono, kar gospodarsko in denarno državi in državljanom najboljše koristi.

V ponedeljek pričel je razpravo knez Alojzij Lichtenstein, kateremu se je umaknil levičar Peez. — Lichtenstein govoril je proti pogodbi in zato, da železnico prevzame država. — Trdeč, da je nasprotovanje pri tem vprašanji najboljše podpiranje državne koristi, in naglašaje, da je tako važno gospodarsko vprašanje samo tedaj mogoče dobro rešiti, ako se glasuje ne gledé na strankarstvo.

Govornik navajal je nekoliko — proti pogodbi, kar pa je kazalo, da je zelo pičlo podučeno. Kar je zato navedel, da se železnica kupi za državo, bili so enako nepomenljivi njegovi financijelni in teoretični razlogi; bolj srečen je bil pri vtemeljevanji praktičnih in političnih razlogov, pri katerih je izrekel menenje, da se bo antisemitizem na Dunaji tedaj zatrl, ako država prevzame železnico, praktično pa je dokazaval, da bo severne železnice družba prav za prav Rothschild vkljub pogodbam ravnal, kakor bo hotel, ker samo dunajski zastopnik te denarne hiše ima toliko letnih dohodkov, kolikor poprek je država prisiljena vsako leto na posodo vzeti.